

לישראל	ההגנה	צבא
והשומרון	יהודה	אזור
המשפטי	היועץ	לשכת
90631 אל	בית	ת"ד 5,
02-9977071/711		טל':
077-470-1860		פקס:
yoayosh@gmail.com		דוא"ל:
00152-01-16376		סימוכין:
תש"פ	בניסן	י"א
2020	באפריל	05

לכבוד
 עו"ד דניאל שנהר
 המוקד להגנת הפרט
 (בפקס: 02-6276317)

ח.נ.,

הנדון: פנייתכם בנושא מעצר לילי של קטינים באזור

פנייתכם מיום 20 בנובמבר 2019

1. בפנייתכם שבסמך העליתם טענות כנגד הפרקטיקה של המעצרים הליליים ביחס לקטינים פלסטינים באזור, החשודים בביצוע עבירות פליליות, וביקשתם להגביר את השימוש בזימונים לחקירה באמצעות הוריהם או האפוטרופוס של הקטינים החשודים.
2. בפתח הדברים, נבקש להתנצל על פרק הזמן הממושך שנדרש לצורך גיבוש המענה לפנייתכם.
3. לאחר בחינת הדברים, להלן התייחסותנו לפנייתכם.
4. תחילה, נציין כי בשנים האחרונות אנו עדים, למרבה הצער, לתופעה של קטינים פלסטינים המעורבים בביצוע עבירות ביטחון, חלקן חמורות ביותר, ובכלל זה מעורבות בביצוע פיגועים רצחניים נגד אזרחים ישראלים באיו"ש. ברי כי מעורבות זו בעבירות ביטחון מחייבת את כוחות הביטחון באזור לנקוט את כל פעולות האכיפה הנדרשות, ובכלל זה מעצר והעמדה לדין פלילי.
5. לצד האמור, רשויות הביטחון באזור מודעות לצורך לשמור על זכויותיהם של קטינים בהליכי אכיפת החוק, ולכן נעשים מירב המאמצים לשמירה על זכויותיהם של הקטינים תוך איזון מול צרכי הביטחון. הכוחות בשטח מודעים לזהירות הנדרשת ביחס למעצר קטינים והפקודות בעניין זה ברורות ומחודדות באופן עיתי לכוחות הביטחון.
6. בנוסף לאמור, וכפי שנמסר לכם בעבר, במסגרת פיילוט שמיושם על ידי רשויות הביטחון בשנים האחרונות, ניתנת במקרים המתאימים עדיפות לזימון קטינים לחקירה חלף מעצר יזום. כל מקרה נבחן לגופו בהתאם למספר קריטריונים, ובכלל זה חומרת העבירה בה חשוד הקטין, גיל הקטין, עברו הפלילי של הקטין, צרכי חקירה מיוחדים, ועוד.
7. כך, בין היתר, במקרים בהם קיימת אפשרות לזמן לחקירה חלף מעצר, הזימון לחקירה מתבצע באמצעות שיחת טלפון עם הוריו של הקטין או עם אדם בגיר אחר (ככל שהקטין החשוד הוא מתחת לגיל 16), או באמצעות שיחת טלפון עם הקטין עצמו (ככל שהוא בן 16 ומעלה). בהיעדר אפשרות ליצירת קשר טלפוני, נמסר זימון בכתב לחקירה בביתו של הקטין, כאשר העדיפות היא להעברת הזימון לאחד מהוריו. בהיעדר תגובה לשני הזימונים הללו, נערך מעצר יזום של הקטין החשוד.

8. כפי שצוין במכתב שנשלח אליכם מלשכת דובר צה"ל ביום 6 ביוני 2019, **הפיילוט עודדנו בתוקף**, ובמהלך שנת 2019 עודכן הנוהל ונערכו בו התאמות ותיקונים מסוימים. בנוסף, חודדה הדרישה להקפיד על אופן התייעוד של הזימונים לחקירה וכן נבחנו דרכים לשיפורו.
9. לצד האמור, חשוב להדגיש כי **במרבית המקרים** בהם נעצרים קטינים באזור, מדובר בקטינים בגילאי 16-18 או בחשודים בעבירות חמורות, אשר **אינם מתאימים לקריטריונים שנקבעו בפיילוט**. כך למשל, מהנתונים שהועברו אלינו ביחס לשנת 2019 (נתונים שנאספו אך ורק בצה"ל ולא כוללים נתונים של המשטרה), עולה כי יותר ממחצית הקטינים שנעצרו לצרכי חקירה על ידי צה"ל היו מעל גיל 16. כן ראוי להדגיש, כי על פי הנתונים שנמסרו לנו כאמור, פחות ממחצית הקטינים שזומנו לחקירה בשנת 2019 התייצבו לחקירה מיוזמתם.
10. מעבר לאמור ביחס לפיילוט, חשוב להדגיש כי בשנים האחרונות ננקטה שורה של פעולות חשובות בעניין זכויות קטינים בהליך הפלילי באזור - כך כדוגמה בלבד ניתן לציין את הקיצור המשמעותי של משכי המעצר של קטינים במסגרת ההליך המשפטי.
11. כך במהלך שנת 2019 נכנסו לתוקפם מספר תיקוני חקירה חשובים בנושא זכויות קטינים בהליך הפלילי באזור, כפי שיפורט להן:
- א. **תסקירי מעצר**: בשנת 2019 נכנס לתוקפו תיקון חקירה שמעניק לבתי המשפט הצבאיים באזור סמכות להורות, בדיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים של קטין, על הגשת תסקיר מעצר בכתב. התסקיר נועד לסייע לבית המשפט להתרשם מהעצור שעניינו נדון בפניו ולבחון חלופות מעצר.
- ב. **סגירת דלתיים**: בשנת 2019 נכנס לתוקפו תיקון חקירה הקובע כי דיונים בבית המשפט הצבאי לנוער ייערכו **בדלתיים** סגורות, אלא אם כן החליט בית המשפט להתיר נוכחות של גורמים נוספים בדיון.
- ג. **תיעוד שפת חקירת קטינים**: בשנת 2019 הוארך תוקפה של הוראת שעה הקובעת הסדרים לעניין תיעוד ושפת חקירת קטינים באזור (החשודים בביצוע עבירות שאינן עבירות ביטחון). ההוראה קובעת כי חקירת קטין החשוד בביצוע עבירה, על ידי שוטר, תתנהל בשפתו או בשפה שהחשוד מבין ודובר אותה. בנוסף, על פי ההוראה, ככל שלא ניתן לתעד בכתב את החקירה בשפה שבה היא מתנהלת, על הגוף החוקר לתעד את החקירה בתיעוד חזותי או בתיעוד קולי (קיימים בהוראה חריגים מסוימים ביחס לסוג העבירות וחומרתן).
12. רשויות האזור פועלות כל העת על מנת לבחון אימוץ הסדרים נוספים בתחום זכויות קטינים בהליך הפלילי באזור, והכל כמובן בשים לב לצרכי הביטחון הייחודיים של אזור יהודה ושומרון.

בברכה,

ס"א"ל
 ס' יועמ"ש איו"ש ורע"ן בטחון